

Prima Primiissima-díjra jelölték
a Napsugár Alapítványt!

Ha elég sokan
szerettek, és ránk szavaztok,
megnyerhetjük
a közönségdíjat!

Szavazni
csak sms-ben lehet.
Küldjétek el a 13-as kódszámot
a 0036707077000
telefonszámra.
Köszönjük!

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP • LXIII. ÉVFOLYAM • 706. SZÁM

12.

2019. DECEMBER

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Ablakomban

Ablakomba hó libeg,
Kinti képre kék hideg.
Ablakomban alkonyok,
Pufók arcú angyalok.

Ablakomban égi fény,
Gyertya gyúl az ég vizén.
Ablakomban énekek,
Végtelen a képkeret.

KISS LEHEL

Puhapufók téliufik

(suttogva kell mondani)

Puhapufók téliufik
lepik el a várost,
belesnek a kéményen,
az ablakon. Namármost:
minekünk is élvezet
lesni, ahogy lesnek.
Erről csuda kacagságos
emlékeink lesznek!

KESZEG ÁGNES
rajza

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Karácsony

Szakadatlan hull a hó,
vastagszik a takaró,
ma mindenki áhítatra s
szeretetre szomjazó.

Ma nem játszunk szerepet,
őszinte a szeretet,
a sok jóból ma mindenki
kap egy nagyobb szeletet.

BERTÓTI JOHANNA

Téli látomás

Először azt hittem, ufók.
Ballonokként szálltak lágyan,
kékek voltak, arcuk pufók.
Ilyet még soha nem láttam...

Egyikük így szólt: „Kis kincsem!”
Mosolygott, mint egykor nagyi.
Hirtelen könnyű lett minden,
s fénytel telt meg a nappali.

LÁSZLÓ NOÉMI

Ajándék

Fa fa alatt, fa fa fölött,
díszes gyertya itt meg ott,
fényben úszó ablakok,
segítség, olvadok!

A csillagok nem fönt, de lent,
szanaszét szálltak idebent,
a család mindjárt összeroppan,
decemberünk sok kis doboz,

még több, kicsit
nagyobb dobozban.

Adomány- gyűjtés

Karácsony első napjának délutánján óriás pelyhekben szakadt a hó a Sétátérre. Az ünnepi finomságoktól eltelt, mozgásra vágyó sétálók térdig süpedtek a puha fehérségbe. A gyerekek csapatában nagy volt a láрма, vidámság. Épültek a hóemberek, az eszkimó-kunyhók, repültek a hógolyók. Csak egyvalaki ült mozdulatlanul az egyik padon tetőtől-talpig behavazva. Lábánál nagy zsák hevert, melynek nyílásában arany színű tábla állt a következő felirattal:

ADOMÁNYOZZ AZ ÉGIEKNEK!

Elsőnek Suvick, a koktélbáros vette észre.

– Hajaj, pajtikám! Hová jutottunk, ha már az égiek is adományra szorulnak?! – nevetett fel gunyorosan, és egy sörösüvegkupakot dobott a zsákba.

Nyomában Bagó, a város közismert futballdrukkere

érkezett, aki egy gép gyorsaságával köpködté a napraforgómag-héjakat.

– Szotyolázzanak a mennyben is! – vihogta, miközben egy marék magot szórt a batyuba, majd lecövekelt Suvick mellé.

A padon ülő alak szótlán mozdulatlan-sággal tűrte a rosszmájú megjegyzéseket. Olyan volt, mintha maga is a hóembergyűrő gyerekek keze alól került volna ki.

Nemsokára Irma néni közeledett pulijával. A kutya egyből a zsákhoz ugrott, jó falat reményében szimatolt, de végül csalódottan odébbállt. Irma néninek megvolt a véleménye az égiek nevében kéregető szélhámosról, aki még arra sem képes, hogy lesöpörje magáról a havat. Ám mivel rendszeres templomjáró volt, biztos ami biztos, előkotorta pénztárcájából a perselybe tartogatott tíz banit, és az égieknek adományozta.

A csödület felkeltette a gyerekek érdeklődését is. Magukra hagyták a hóembereket, és odasereglettek. Kíváncsian fürkésztek a zsákot, bámulták a hóbundában üldögélőt, egyre merészebben közelítve felé.

– Látjátok? Nyitott szemmel alszik. Nagyön fáradt lehet, ha nem fázik a hidegben – állapította meg Boldizsár, majd amikor elolvasta a táblán írottakat, kotorászni kezdett a zsebében. Sok minden került elő. Többek között egy zsebszámológép. Habozás nélkül dobta a zsákba. Mellé még egy narancsot is begurított.

Emese Mikulás-hozta piros kesztyűjével, Csenge kötött babájával, Imre mackós sapkájával, Ninti a nyakláncával, Lili új könyvével gyarapította az adományt.

Senki sem vette észre, hogy időközben egy járőröző rendőr is odakerült.

– Mutasd az irataid! – szólította fel a padon ülőt.

– Nincsenek irataim – mondta a hóbundás.

– Hogyhogy nincsenek? Elveszítetted? – firtatta a rendőr.

– Nem veszítettem el. Soha nem volt semmiféle iratom – válaszolta az adománygyűjtő nyugodt, mély zengésű hangján.

– Ne akarj lóvá tenni! – mérgelődött fel a rendőr. – Szégyelld magad, hogy még Karácsony napján is koldulsz az égiek nevében.

– Csillapodj, jóember. A Karácsony a szeretet és az ajándékozás ünnepe. Végy példát a gyerekekről.

– Ez már az arcátlanság netovábbja – vörösödött el a rendőr –, mégis mit képzelsz, mit ajándékozhatnak, te földönfutó?

– Hát például a csillagot a rendfokozatról. Nagyra értékelnék odafent – mondta.

A gyerekeknek egyre jobban tetszett a jelenet. Nevetgélve követték a történeteket.

A rendőr még dühösebb lett.

– Azonnal takarodj oda, ahonnan jöttél, ne rontsd a városképet! – üvöltötte, majd a padhoz lépett, és gumibotjával fenyegetőzve, minden erejét bevetve talpra kényszerítette a hóbundást.

Ekkor olyasmi történt, ami örökre beírta magát a város történetébe. Az adománygyűjtő lerázta magáról a havat, fogta a zsákot, kitérta hatalmas, háta mögött rejtőző szárnyát, és felszállt a magasba. A szárnyverdesés erős szele minden körülállót a hóba döntött. Ugyanabban a pillanatban az évszakra nem jellemző, hatalmas mennydörgés és villámlás töltötte be a teret.

A hóban fekvők megrendülve látták, hogy a villám a következő szöveget írta az ég kék táblájára:

KÖSZÖNJÜK AZ ADOMÁNYT.

S hogy mi történt ezután?

Annyit tudok, hogy Suvick bárjában hegyekben állnak a sörösüveg-kupakok, Bagó nyakig jár a szotyolában, Irma néni zsebéből soha nem fogy ki a tízbanis. Bánja is, hogy nem adományozott legalább száz lejt. A rendőr rendfokozatán a csillag hullócsillaggá változott, folyton lepottyan, elgurul az utca kövezetén. Gazdája a város multságára nem tesz egyebet, mint reggeltől napestig kaparász a porban, sárban, hogy felszedegesse.

A gyerekek pedig... Nos, erről meséljenek inkább ők maguk.

LIPÓCZKI SZILVIA

A fény dala

Ha félnek az égen a kékek,
ha táncol a félsz az ég derekán,
ha reszket a szín a fény viharában,
már szólít az éjből az égi madár.

Ha nyílik a szárnya az ég madarának,
ha sóhaja hangja a földre leszáll,
ha félelem illan a fény tenyerében,
tűnik a kék, a fény dala vár.

SIMON RÉKA ZSÚZSANNA írásai

Tas-versek

Mikulás

Anya,
az éjjel hallottam, ahogy ropogott a lépcső,
és azt is hallottam, ahogy a Mikulás felkiált:
– Ki volt az a kedves, aki nekem ide tejet
és kekszet tett?

A rénszarvas azt válaszolta:

– Óh, hát a kis hároméves. Nézzük meg
a nappaliban, vannak hangszerei?

A Mikulás azt mondta:

– Nézd csak, itt a sokfújókás trombitérium is.
Ezt biztos ő találta fel.

Megfújnam, de éjszaka van, és felébred.
Így aztán szépen csendben elmentek.

Ha sírsz

Anya,
ha sírsz,
én majd szorosan magamhoz ölellek,
és elintézetem az arcodon
a kis könnycseppjeidet.
Előveszem a legszebb mesekönyvem,
és addig mesélek neked,
míg csitul benned a szomorúság.

Édesanyám, nagymamám
könyv- és meseszeretete átszötte
a gyermekkoromat. Olyan taní-
tó nénim volt, a drága Szendrei
Jolán, aki soha nem szűnő lel-
kesedéssel nyitott mesevilágo-
kat előttünk. A mai napig őrzöm a tőle kapott mesekönyveimet.

Otthon mindennap megkaptam a kért és vágyott meseadagom. Anyukám sokat bábozott
nekem, dobozokból készítettünk színpadot, és azon léptek fel a fakanál- és zoknibáblényeink.
Meséket találtunk ki együtt, és a gyerekszobám falára vízfestékekkel festhettem fel a kedvenc
meseszereplőimet, aztán ha megtelt a fal, édesapám lemeszelte, és újra indulhatott a móka.
Emlékszem, ahogy anyai nagymamámmal és nagyapámmal hallgattuk esténként az esti me-
sét a Kossuth Rádióban. Emlékszem, micsoda becsben tartottam kisiskolásként a Magyaror-
szágról átcsempésztett mesekönyveimet. Tordon Ákos, Mészöly Miklós, Nemes Nagy Ágnes,
Tersánszky Józsi Jenő, Gyurkovics Tibor, Tarbay Ede, többek között ők voltak gyermekkorom
legszebben szóló meseírói, aztán ahogy cseperedtem, egyre gyűltek körém és bennem a szé-
pen szólók.

Amikor gyerekeknek írok, sokszor gondolok arra, ha egyetlenegy gyerek mellé úgy szegőd-
hetek társul, ahogy gyerekként én éreztem magam szeretett meseíróimat olvasva, én lennék
a legboldogabb meseíró a világon.

Tollhegy

CSEH KATALIN

Angyal jár

Karácsony jön megint,
sziporkázó fények...
Serkennek lelkünkben
rügybontó remények.

Rügybontó remények
nyílnak egyre-másra,
ó, Úram, nézz le már
a havas világra.

A havas világban
válaszodra várva
angyal jár a hóban,
villan mezítlába.

Villan mezítlába,
mosolyog az áldott,
nézd, hogy cipekedik,
viszi a sok álmot.

Viszi a sok álmot,
szünet nélkül hordja,
pedig nem is földi,
égi az ő gondja...

Eljött már a Karácsony
borzas szakállával,
szegény rossz bakancsom
nem győzöm szalmával.
Jöttünk köszönteni e ház
minden népét,
adjon a jó Isten
szép Karácsony estét!
(Népköltés)

BALAJTHY FERENC

Csodaváró

Ballagok a parton némán,
Halk az erdő, a fák mélán
Összebújnak átszűrt fényben.

Súg a szél, a szil akácnak,
Fenyő rezzen, a csodának
Cseppnyi híja van csak éppen!

Szárnyak

Simon messziről érkezett. Hazája fent volt, ahol a bércek az eget kapirgálják. Kívül, belül hideg az ő fajtája. Hideg és szúrós. Neki mégis ezt a simogató, lágy nevet adták. Eldöntötte hát,

hogy útra kel,
s addig nem
tér vissza,
amíg meg
nem ismeri
azt a puhasá-
got, ami a nevé-
ből áradt. Így került

a kertbe. Állt és figyelt nap-
hosszat. A többiek ügyet sem
vetettek rá. Pont, mint otthon...

Szerencsére ott volt Fényesszemű. Ha rá-
nézett Simonra, az legszívesebben táncra perdült vol-
na. De táncolni nem tudott. Csak gondolkodni és
várni. Kire? Hát a Fényesszeműre. Néha, amikor el-
jött, Simon megsimogatta, s Fényesszemű bőre tele
lett karcolással. Ő nem bánta, de Simon szégyen-
kezett emiatt. Szeretett volna valami mást is adni
Fényesszeműnek, mint karcolást. Amíg ezen
töprengett, a kertet letarolta az ősz.

– Na mossst mi lessssz, Sssimon? – suttogott
baljósan a szél.

– Hideg. Szokva vagyok vele – vágott ő
vissza.

– Okosssnak hiszed magad, Simon-
ka? Na akkor mondd meg, hogy a
Fényesszeműd miért nem nézett fe-
léd már egy hete.

Ám Simon csak hallgatott.

– Éppen a hideg miatt, te bölcs, s tudd
meg, nem is jön. A városban marad, ahol meleg
van. A többiek meg, nézz körül, mind bóbiskolnak – mon-
ta a szél, majd megenyhült hangon hozzátette: – Azt tanácsolom,
menj el innét, amíg még bírsz.

– De hogyan? – szeppent meg Simon.

– Annyi túd van, varrj magadnak szárnyat.

– Miből?

– Kacagásból, emlékekből, álmokból, reményekből. Az ilyen
szárny visz a legmagasabbra... – tanította a szél, és köszönésképpen
megtépázta Simon dús üstökét.

Simon felidézett minden órát, amit Fényesszemű mellette töltött. A nevetéseket, dudorászásokat, mosolyokat. Közben meg varrta, egyre varrta a szárnyát. Minden napot új tűvel öltött az előzőbe. Amikor a simogatást varrta, úgy reszketett, hogy minden öltésnél eltört a tűje. Végre belevarrt minden emléket, vágyat, s a remények is aranyosan villantak a kitárt szárnyon.

Épp idejében készült el, mert az utolsó tűje is elgörbült. Nem maradt rajta, benne semmi, csak jó hűvös üresség. Azaz mégis! Egy picike kívánság ficáncolt még legbelül: elköszönni Fényesszeműtől.

És nézd csak, pont ő fordult be a kapun! Egyenesen feléje tartott, és lekuporodott mellé. Most nem mosolygott, de szeme még a szokásosnál is fényesebben csillogott. Átkarolta Simon csupasz ágait, s meg sem lepődött, amikor az egyik vézna ág megcirógatta.

– Isten veled – súgta gyorsan Simonnak, és szinte futott a kapu felé.

– Mi a baj, kedves, miért szomorkodsz? – kérdezte apa.

– A kis ezüsfenyőm kiszáradt – felelte anya csendesen.

Apa átkarolta, és hazaindultak.

Simon alig várta, hogy magára maradjon. Hátára erősítette szárnyát, s örökre kiröppent a kertből. Ki tudja, talán eljutott az égigérő bércek tetejére. Ott elmesélt mindent, amit látott, hallott, s cserébe a fenyőkirálytól új, ezüstös tűruhát kapott.

Nem tudom, de az biztos, hogy azóta a fenyők megtanulták tüskés ágaikkal babusgatni a didergő éjszakát.

LÁSZLÓ NOÉMI

Karácsonyfavágó

Szekrénypolc, kisszék, hintaló:
karácsonyfának volna jó,
de kellett másra a fenyő,
kivágták és a fű kinő
helyén, napozik télen-nyáron,
nem is tudja: mindjárt Karácsony.

Dombháton csattog a fejsze:
a fa a fűvet ne rejtse,
ágait inkább nyújtsa ki,
csengőt, csüngőt villantani.
Menekülne, de nincs hova,
a karácsonyfa-iskola.

A szánkó

Kegyetlen hideg tél volt, azóta se tudok hozzá foghatót. Fenéig befagyott a patak, a verebek megdermedve hullottak le a fákról, a háztetőről olyan vastag jégcsapok meredeztek, hogy kővel is alig bírtuk őket lehajigálni. Először a báránybőr sapkákat vagdostuk hozzájuk, de evvel nem sokra mentünk. A fülünk megfázott, a sapka a tetőn maradt, s ami a legnagyobb baj volt: a jégcsap se esett le.

Még jobban szerettünk a hóban játszani. Akkora hó volt, hogy alig látszottunk ki belőle, ástunk is benne akkora barlangokat, hogy akár a medvék királya is elakhatott volna bennük. Persze a medvének több esze volt, minthogy hópalotában lakott volna. Nem is fagyott le se keze, se lába, mint nekünk.

Legkülönb multság mégiscsak a szánkázás volt. Szomszédunkban lakott a bíró. A bíró csináltatott a fiainak olyan szánkót, hogy annál szebb még nem volt a világon. Még most is sokszor álmodom vele így tél idején. Kőrisfából volt a talpa, diófából a karja, az ülésén lószőrvánkos, beterítve bársony-posztóval, a láb-takarója bolyhos szőnyeg. Be volt festve az egész szép pirosra, tán a kötele is selyemből volt.

Megvolt a mesés szép szánkó, de nem volt, aki húzza. Nagy úr volt akkor Bíró Pali, Bíró Gyuri, mind a kettő csak húzatni akarta magát. Engem fogtak be meg egy másik szegény gyereket, Favágó Jánoskát.

– Egyszer ti húzzátok, máskor mi ülünk benne – biztattak a bíró fiai.

Bántuk is mi a csúfólódást, csakhogy hozzá-

férhettünk a szánkóhoz. Pali, Gyuri elnyújtózkodtak nagyurasan a puha ülésen, mi ketten nyakunkba akasztottuk az istrángot, szél se érhetett a nyomunkba aztán. Meg se álltunk az ötödik fordulóig, ott is csak lélegzetet venni.

Így tartott ez egy hétig, hanem Favágó Jánoska már akkor olyan búsan lógatta a fejét, mint egy igazi ló. Meg is kérdezte tőle a kisebbik gazdánk, Bíró Pali, hogy tán kevesli az abrakot?

– Szeretnék már egyszer én is beleülni a szánkóba – motyogta félősen Jánoska –, csak egyetlenegyszer, csak egyik saroktól a másikig!

Bíró Gyuri nevetve csördítette meg fejünk felett a pántlikás ostorát:

– Mást nem kívánnál, kis rongyos? Nem olyan gúnyához csinálták ezt a szánkót, mint a tied.

Pali még jobban rákiáltott:

– Örülj, hogy húzhatod. Gyí, Szellő, gyí, Bogár!

Összenéztünk Jánoskával, s akkorát rántottunk a szánkón, hogy mind a két gazdánk kigurult a hóra. Olyat hemperedtek, hogy öröm volt nézni, ámbátor inkább igyekeztünk elhordani az irhánkat.

Hanem aztán megbántuk, amit tettünk. Másnap majd meghasadt a szívünk, mikor a bíró fiai elszánkáztak a ház előtt. Most Szabó Gergőék húzták őket.

Ekkor énnekem egy gondolatom támadt:

– Jánoska, van egy hatosod?

– Volt tavaly, de labdát vettem rajta.

– Tudod mit, Jánoska? Ha neked is volna egy hatosod, nekem is, vennénk rajta szánkót.

Másnap kerítettünk pénzt. Én Csacsadér vargától kaptam, mert segítettem neki kivinni a csizmákat a piacra. Jánoska meg eladta a labdáját meg a már-

ványgolyóját, meg a bicskáját a molnár-
inasnak.

Délután elmentünk a szenesboltba, vet-
tünk a pénzünkön egy szenesládát. A ládát
félig megraktuk szalmával, a fenekére szö-
geztünk két gyalult deszkát, kerítettünk
egy ruhaszáritó kötelet, s azt ráerősítettük
a láda két oldalára. Megvolt a szánkó.

Bíz az nem egészen olyan volt, mint
a bíró fiaie, de éppúgy csúszott.

Az udvaron próbáltuk ki, mert az utcára
szégyelltünk kimenni a másik szánkó mi-
att. Hanem az udvar kicsi volt.

Megegyeztünk, hogy kimegyünk a falu
végére, ahol senki se lát. Közökon, zig-zug
utcákon bujkáltunk kifelé, hogy ne talál-
kozzunk a bíró fiaival. Fújt a szél kegyetlen,
sodorta a tetőkről az arcunkba a havat, de
nem törődtünk vele. Csak arra gondol-
tunk, hogy milyen jó lesz szánkóba ülni.
Először Jánoska ül bele, én húzom a kis
erdőig, ő meg engem vissza. Jaj, Istenem,
de jó lesz!

Kiértünk a falu végére. Az utolsó ház a
Kati nénié volt, az öreg koldusasszonyé.
Rogyott kis szalmakunyhó, se udvara, se
kerítése. Most csupa hó és jégcsap az
egész kunyhó, csupa dér még az ajtóki-
lincs is. Kati néni kutyája, a szegény Mor-
zsa, ott nyöszörgött a küszöbön.

– Megállj, Ferkó – mondta Jánoska –,
eresszük be ezt a szegény kutyát, mert
megveszi idekint az isten hidege. Az öreg-
asszony bizonyosan alszik.

Belöktük az ajtót, Morzsa csaholva sza-
ladt előre.

Kati néni ott gubbasztott a vackán, el-
kékült orcával, dideregve vékony kendőjé-
ben. Olyan hideg volt odabent, hogy még
a tűzhely sarkait is kivirágozta a dér.

– Nem égett ebben tűz, lelkeim, már
három nap óta. Sem egy marék szalmám,
sem egy gyújtat fám. Majd megfagyok, lel-
keim – sóhajtozott az öregasszony.

Jánoska rám nézett, én meg őrá. Elő-
húzta a sarokból a baltát, kiment, csatto-
gott, pattogott odakint: fölvágta tűzrevaló-
nak a szánkót.

Kisvártatva hatalmas tűz lobogott a
kályhában. Égett a szánkó. A mi szán-
kónk, amelyikbe egyszer se ültünk bele.

A szánkódarabok piros lángja hosszú
csíkokban táncolt a falon, amely mintha
sírt volna örömeiben, ahogy a dér leolvadt
róla. Az öreg koldusasszony orcája is szí-
nesedni kezdett. Ahogy ránk vetette há-
ládatos tekintetét, a mi szívünkben is va-
lami melegség támadt. És egyszerre
megsajnáltuk a gazdag bíró fiait, akik ér-
zik, milyen jólesik repülni a szánon, de
nem tudják, milyen jólesik jót tenni.

DÖME ZSUZSA

Mátyás mindörökké

A kódexmásoló és a kamarás

Ha hiszitek, ha nem, Mátyás király udvarában minden rendű-rangú ember megfordult. Palotája mindig nyitva állt, bemehetett bárki, aki szeretett volna vele beszélni. Keresték kereskedők, kiket méltánytalanság ért, panaszosok, kik meg sem álltak a királyig, s ragaszkodtak hozzá, hogy ő tegyen igazságot köztük. Kereste jobbágy, földesúr, nemesember, vándorlegény.

Bárki bármikor kereshette, de nem biztos, hogy ott-hon találta, hiszen vagy a törökök vagy az osztrákok vagy a csehek, a morvák, a lengyelek ellen folytatott hadjáratot, de az is előfordult, hogy pihenésképpen elindult országot látni.

– Miről ismertek volna fel, hisz álruhában voltam?

– Az orráról, fenséges királyom, az orráról.

Volt, ki álló napig várt rá, volt, ki kettőig, volt, ki ott éjszakázott a belső udvaron, amikor pedig elunta a várakozást, hazament, s visszajött újra. Így járt az a kódexmásoló szerzetes is, aki immár másodjára jött el a királyi palotába.

A kódexmásoló és a kamarás – aki egyben palotaőr is volt – párbeszédét azért tudjuk szó szerint idézni, mert a király íródeákja ráérős idejében lejegyezte az egészet.

Ha az íródeák ott nem lett volna, ez a történet nyúlfarknyi volna, de hál' Istennek ott volt. Íme:

– Győzedelmes király uramat keresem, Mátyást. Honn van-é?

– Azt csak fontos személy tudná megmondani. A palotaőr például.

– Hídd ide!

– Nem olyan egyszerű az, uram.

– No, ihol egy arany. Ez tán egyszerűbbé teszi. Csak tudnám, minek ide palotaőr, amikor a kapu tárva-nyitva, csak az nem jön be, aki nem akar.

A különös öltözetű ember váratlanul levette dolmányát, s az egyházi ember nagy álmélkodására kifordított állapotában vette vissza, majd megigazgatta aranyrojtton függő aranykulcsát.

– Jelentősen egyszerűbbé teszi – pislogott a szerzetesre. – Eddig a kamarás ruhám volt rajtam. Most meg a palotaőri.

– No, palotaőr! Honn van-é Mátyás király?

– Nincs.

– Előbb is mondhattad volna!

– Nem volt hozzá jogosultságom.

Kincstárnoki minőségemben nem közölhetek bizalmas információkat.

– Hogyhogy kettős a posztod?
– Gazdasági megfontolásból, uram. Fő-
löleges lenne két embert fizetni, ruházni,
amikor egy is el tudja látni a két dolgot.

– No, a viseleted nem kerülhet sokba,
meglehetősen hiányos. Miért vagy egy
szál dolmányban? Hol van a gatyád?

– Mátyáson, uram.

– Azt a mániákus országjáróját neki!

– Mátyás király felséges urunk felhatal-
mazott reá, hogy megkérdezzem min-
denkitől, ki erre jár, mi járatban vagyon.

– Vagyon? Az nincs. Hát 'iszen ép-
pen ez az! Megrendelést szeretnék tőle
kicsikarni kódexmásolásra. Már min-
dent lejegyeztem a kalendáriumok-
ból, nincs mit másolnom. Unal-
mamban iniciálékat pingálok.

– Mennyit érne meg méltósá-
godnak, ha alkalomadtán elintéz-
ném ezt a kódexírásra szóló meg-
rendelést?

– Nesze, egy arany. De aztán terjedel-
mes irományra szerezz megbízást!

– Úgy lesz, dicsértessék a Jézus Krisztus.

– Mindörökké. Aztán mondd csak! Van-e
pénz, elegendő, az ország kincstárában?

– Erre csak a kincstárnok tudna vála-
szolni. Én most teremőri minőségemben
felelgetek.

– Az imént azt mondtad, palotaőr vagy.

– Palotaőr, teremőr! Egykutyá!

– No hát, fordítsd csak vissza a hacuká-
dat! – bátorítja a szerzetes, s újabb aranyat
csúsztat a dolmány zsebébe.

– Apád, anyád ide jöjjön! – köpködi meg
az inas az aranyat, s csak ezután fordítja
vissza a dolmányát. – Látja, tisztelendő
uram, minden fillérre szükség van. A palo-
ták építése mostanság megapasztotta
a kincstárat. De panaszra nincs ok, most is
gyarapodtunk három jó forinttal.

No, eddig tartott az íródeák feljegyzése.

Így volt, igaz volt, de ha mégsem, en-
gem ne szidjatok, én csak idemásoltam
a királyi íródeák feljegyzését, és kész.

Idő odatelve hazaérkezett a király.

– Felséges királyom, életem, halálom...

– Kezedbe ajánlom a csizmádat! Ehun
a gatyád. Elégge vásott az ülepe!

– Előbb vásik, ha ketten hordják. Felis-
merték-e, jó uram?

– Miről ismertek volna fel, amikor álru-
hában voltam?

– Az orráról, fenséges királyom, az orrá-
ról – morogta bajsza alá a szolga.

Mátyás király csak sóhajtozott:

– A nép zúgolódik erősen, hogy sok
a harc meg a sarc. Az élelmet a török ko-
bozza el, a bort a végváriak, a vásárból ha-
zafelé tartó kereskedőket útonállók rabol-
ják ki. Hát csoda, hogy senki sem tud adót
fizetni? Az adóját! Akarom mondani: az ál-
dóját!

– Három csengő arany forinttal gyarapí-
tottam a királyi kincstárat. Ím, itt a lista.

– Az áldóját! Kinevezlek örökös, végle-
ges kamarásnak.

– Járhat-e a király kamarása viseltes
gatyában?

– Már hogy' járhatna!

– Hát akkor kinek a gúnyáját ölténé ma-
gára, ha pórlegénynek kíván látszani?

...Hagyjuk most már jó Mátyás királyun-
kat pihenni, mert utána alattvalóit fogadja,
s jól sejti, hogy panaszáradatuknak se vége,
se hossza nem lesz. Hej, sok időbe telik,
míg törvényt csinál köztük!

MAGYAROK AFRIKÁBAN

Kedves nyomkereső barátom, eddig főleg Európában kutattuk híres magyarok nyomát. Most hétmérföldes csizmánkkal meg sem állunk Afrikáig.

Mi jut eszedbe a „fekete kontinensről”? Sivatang, füves szavanna, őserdő, néger törzsek, oroszlán, elefánt, zsiráf, zebra.

A régészek szerint Afrika az emberiség bölcsője. Itt bukkantak rá a legrégebb, több millió éves emberi nyomokra. Ez a földrész is, akárcsak a világ sok távoli, ismeretlen tája, élte a maga életét, pusztult és virágzott belső törvényei, rendje szerint. Akkor borult fel minden, amikor a „művelt” fehér ember szemet vetett kincseire, és a maga arcára kezdte formálni a szerinte barbár és elmaradott Afrikát. A XVI. századtól négerrek százezreit hurcolták át Amerikába rabszolgának, a XIX. században Európa nagyhatalmai kifosztották, és gyarmatosították az egész földrészt.

De nem mindenkit a kapzsiság vitt Afrikába. Tudósok, hittérítők, orvosok, utazók, vadászok hosszú sora indult az ismeretlen kontinens felkutatására. Őket a hivatás, a segítőkészség, a kíváncsiság vezette.

Nyomkereső szimatunk nem csalt: sok magyart találunk Afrika felfedezői között.

Magyar László 1848 decemberében átvette egy néger szultán flottájának főparancsnokságát, és elsőként hajózott be a Kongó folyó torkolatába. Egy karavánnal jutott el a mai Angolába. Feleségül vette a biéi fejedelem lányát, Ozorót, aki odaadó társként kísérte el felfedező útjaira. Magyar László ismert egy sereg afrikai nyelvet és nyelvjárást, lejegyezte több törzs szokásait. Ő tudósított először a busmanokról, a tudomány mégis egy huszonöt évvel később arra járó portugál utazónak tulajdonítja felfedezésüket. Kutatási anyagának, térképeinek egy részét hazaküldte a Magyar Tudományos Akadémiának. Könyve meg is jelent, ám az elismerés és a tiszteletdíj már későn érkezett meg a szerzőhöz. A sok viszontagság felőrölte egészségét. Mindössze 46 évesen Afrikában halt meg. Felbecsülhetetlen értékű írásainak kétharmada odaveszett.

A Sáromberkén született **gróf Teleki Sámuel** Afrika-kutató vagyonának jelentős részét áldozta expedíciókra. Felfedezett két tavat, ezeket Rudolf trónörökösről és feleségéről, Stefánia hercegnőről nevezte el, akikhez meghitt barátság fűzte. Elsőként mászta meg a Kenya-hegyet, és jutott fel a Kilimandzsáró 5310 méter magasán húzódó hóvonaláig. Teleki gróf nevét viseli egy általa felfedezett működő tűzhányó, egy tó és egy völgy. Összesen 3 kaméleon- és 78 növényfajt fedezett fel, ezek közül 7 növény az ő nevét viseli. Legszebbjük a 3 méter magasra növő Lobelia Telekii. Túlélve a bennszülöttek számos támadását, 338 tárgyból álló maszáj és kikuju néprajzi gyűjteménnyel tért haza, amelyet a Magyar Néprajzi Múzeumnak adományozott. Üveglapokra rögzített fényképei az első hiteles fotódokumentumok Afrikáról.

Magyar László

Teleki Sámuel
és a nevét viselő
Lobelia Telekii

Torday Emil az angol Királyi Kutatóintézet megbízásából a Kongó vidékén folytatott néprajzi és nyelvészeti gyűjtőmunkát. Elsőként jött rá arra, hogy az őslakók magasrendű szellemi tudást őriznek, 15 000 soros szóbeli krónikájuk például hiteles történelmi, földrajzi, csillagászati adatokat tartalmaz. Művei az angol tudományt gazdagítják, de hazájára is gondolt: egy 350 darabos gyűjteményt adományozott a Magyar Nemzeti Múzeumnak.

Almásy László grófot az arabok a *Sivatag Atyjának* nevezték. Repülésben távolsági világrekordot állított fel, Kairóban repülő iskolát létesített. Legnagyobb érdeme, hogy feltérképezte a Szahara addig ismeretlen részeit. Első repülő felfedező útján, 1931-ben gépe sziklának csapódott, de túlélte a balesetet. 1932-ben felfedezte a Zarzura-oázist, majd a Líbiai-sivatag sziklabar-

Almásy gróf tudósított először a Nílus egyik szigetén élő „magyar” nevű berber törzsről, a **magyarabokról**, akik a törökök által elhurcolt magyar hadifoglyok, majd katonák leszármazottai.

langjaiban ősi állat- és emberábrázolásokat talált: húsznál több barlangban 800 színes barlangrajzot. Az Úszók barlangjának ábráiból rájött, hogy a sivatag valaha vízben gazdag termőföld volt. Kutatótársaival a barlangokban sok ládányi kőkorszaki szerszámot is összegyűjtött.

A szegénysorsú **Kittenberger Kálmán**, miután Tatrang faluban, a hétfalusi csángók közt tanítószkodott, afrikai vadász és kutató lett. 6 alkalommal összesen 16 évet töltött Afrikában.

Több, mint 60 000 példányból álló anyaggal gazdagította a Magyar Nemzeti Múzeum állattani gyűjteményét. 300 új állatfajt határozott meg, ebből negyvenet róla neveztek el.

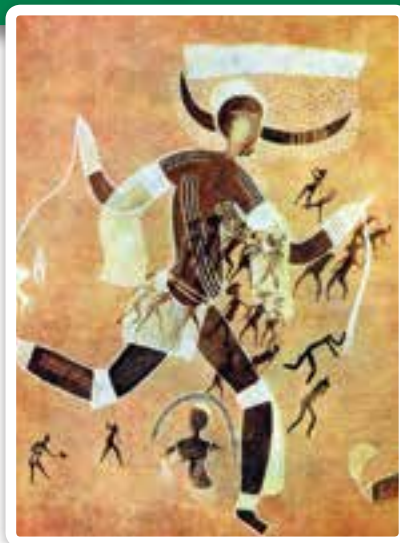
Gróf Széchenyi Zsigmond Nagyváradon született. Afrikai vadásznaplóját fényképekkel gazdagon illusztrálva adta ki. Trófeagyűjteménye sajnos elpusztult a háborúban.

A nagyenyediek büszkesége, **Sáska László** orvos életét az afrikai bennszülöttek gyógyításának szentelte. Az Angol Királyi Rákkutató Intézet levelező tagjává választotta. Több új növény- és állatfajt írt le, melyek a nevét viselik. 45 évet élt Afrikában. Kutatásainak, élményeinek egy részét *Életem Afrika* című könyvében közölte.

Vajon mi lesz a te sorsod könyvének címe? *Életem...*

Tanulj ezektől az erős, igaz, elhivatott magyaroktól. *Gondolj merészet és nagyot, és tedd rá életedet.* (Vörösmarty Mihály)

Zsigmond Emese

Almásy László 800 barlangrajzot fedezett fel

Kongói hangszer Torday Emil gyűjtéséből

Kittenberger túlélte egy oroszlantámadást. Az első lövés után a puskája csütörtököt mondott, a sebesült oroszán már rajta feküdt, amikor sikerült nyelvét úgy megrántania, hogy a meglepett állat meghököljön. A tapasztalt vadász a másodperc töredéke alatt újratöltötte fegyverét, és szemén lőtte a fenevadat.

Havonta és év végén díjakat!
sorsolunk ki

Szeptemberi nyertesünk a nagyvárad Szacsavay Imre Iskola IV. J osztálya.

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php

Találd ki!

1

A marosvásárhelyi R. Guga Iskola III. C osztálya szívesen fejtene betűrejtvényeket a Nap-sugárból. Máris küldünk néhányat (az első, ünneppel kapcsolatosat tőlük kaptuk).

K
L=R
CSONY

EEEEEE
É
Ó

iskolai
foglalkozás

L
és

iskolai
esemény

" = ..
D ÉR

mese-
szereplő

RIS RIS RIS T

csíkos vadállat

• Y

halfajta

NA NA

alszunk rajta

ii
P=S

lánynev

RRRRR

fiúnev

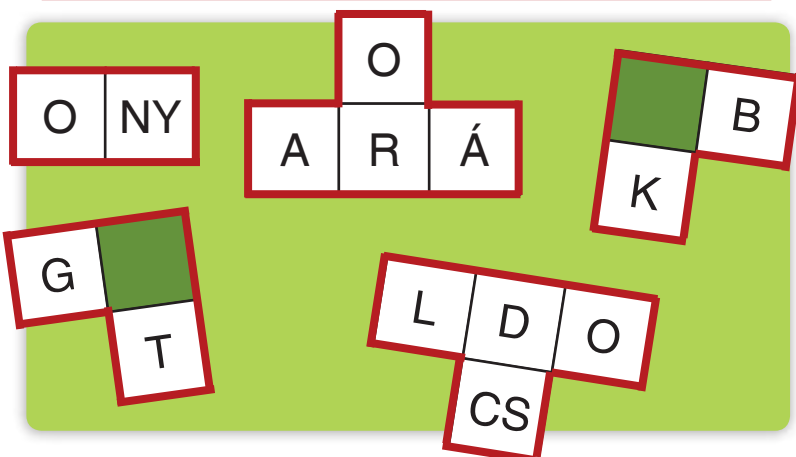
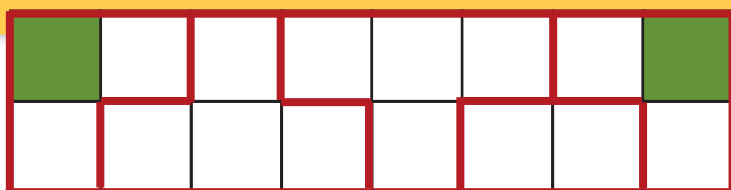
V=P

közlekedési
eszköz

2

Rejténykirály jókívánsága rögtön olvasható lesz, amint a mozaikdarabokról helyükre másolod a betűket.

Bontsd már ki,
nagyon kíváncsi vagyok,
mi lehet a
csomagban!

– Nagyi, igaz, hogy a jóakarátú ember a rosszért is jóval fizet?

– Igaz, kisunokám.

– Akkor vedyél nekem csokit. Ugyanis eltörtem a szemüveget...

...

– Tegnap olyan ebédet ettem, hogy mind a tíz ujjamat megnyaltam utána.

– Olyan finom volt?

– Nem, de nem adtak hozzá evőeszközt.

...

Egy járókelőt megállít egy ember:

– Ne haragudjon, az állomást keresem.

– Nem haragszom, keresse csak nyugodtan.

...

– Az idő mindent meggyógyít.

– Tényleg? Akkor már értem, miért kell olyan sokat várni az orvosnál.

...

Novemberi megfejtések

1. 1-C, 2-A, 3-B

2. Magas fának hosszú az árnyéka. Jelentése: fontos embernek messze terjed a pártfogása.

Maszat Művész és a pompás karácsonyfa

László Richárd Ámon Márk Marosvásárhelyről küldte a csillámporral beszórt, majd hajlakkal rögzített pasztellrajzot (1).

Elchlinger Leila, sepsiszentgyörgyi olvasónk a rajz néhány vonalát áthúzta folyékony ragasztóval, majd beszórta csillámporral. A fa leveleit hosszú, színes papírcsíkokból pödörte (2).

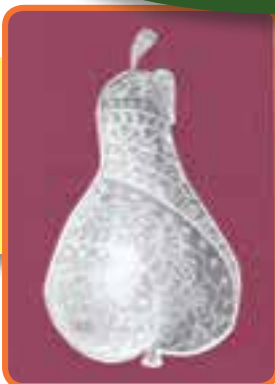
A gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Általános Iskolában Antal Kinga tanító néni III. B osztályosai az őszi festményt kétféleképpen is gazdagították: a vastagon felkent festékbe fapálca hegyével, a fa törzsére filctollal rajzoltak mintát (3).

Rajzolj, fess karácsonyfát. Díszítsd az itt tanult módszerekkel, vagy mutass be más technikát.

**Pompás
karácsonyfa-rajzodat
küldd el hozzánk terjesztőinkkel,
postán vagy – jó felbontással
beszkennelve – e-mailben.**

Szeptemberi nyertesünk:
a székelyudvarhelyi Tamási
Áron Líceum IV. A, Nyárádi
Izabella tanítónő osztálya
(Ferenczy Panna rajza).

Blaga Anita,
Négyfalu

Csiszér Tibor,
Nyárádszereda

Kelemen
Péter
Bendegúz,
Csíkszereda

Balogh Hanna
Jázmin,
Csíkszereda

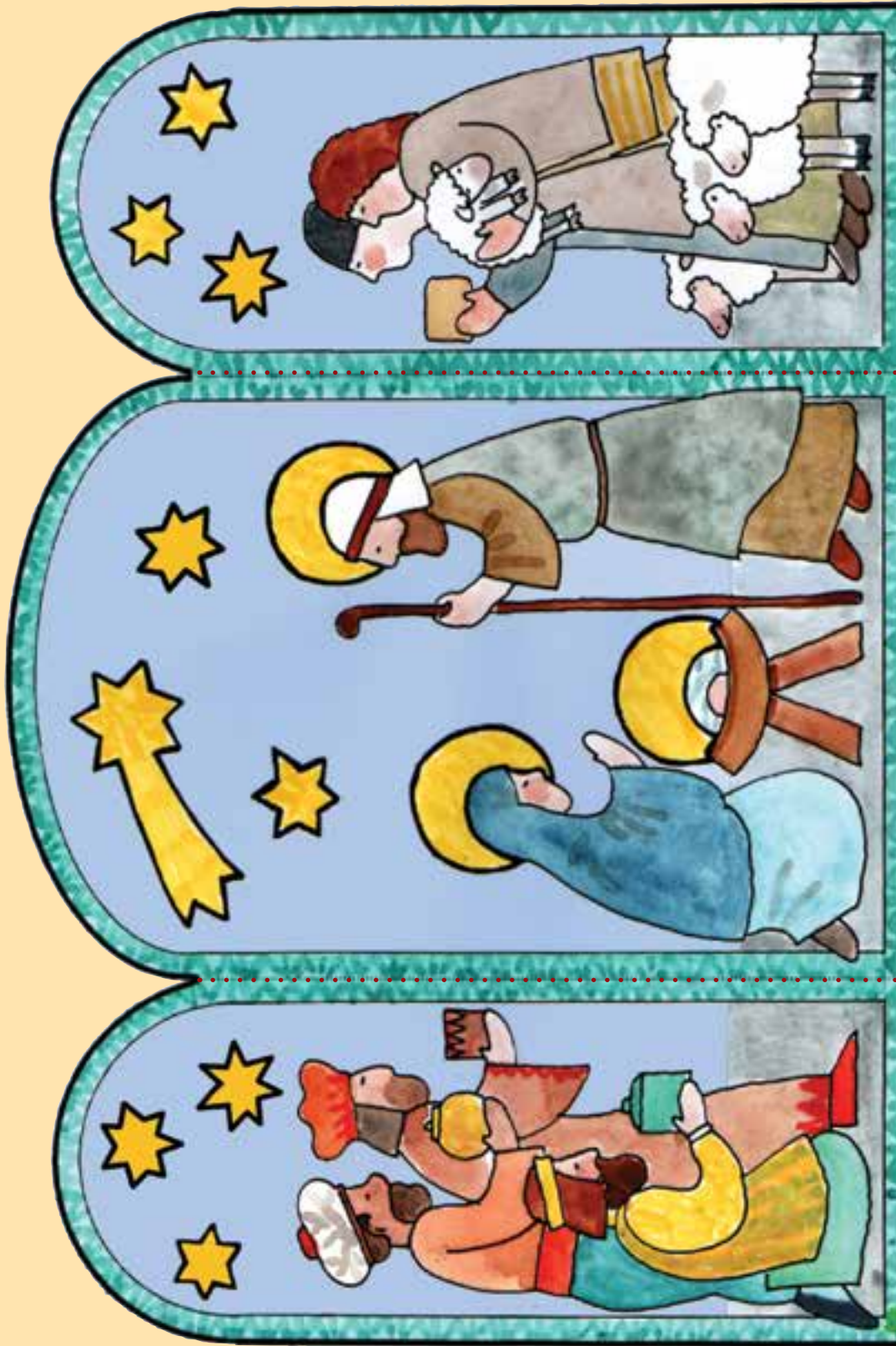

Samaj Krisztina Márta,
Marosvásárhely

Vajda Ünige,
Finnország

NAPSUGÁR betlehem

A vastag vonalak
mentén vágd
körül a betlehe-
met, vágd ki a
csillagokat, a
glóriákat. (Ra-
gaszthatsz mögé-
jük sárga selyem-
papírt, celofánt.)
A szaggatott
vonalak mentén
hajtsd kicsit hátra
a két szárnyat. Ha
mögéje teamé-
csest helyezel,
lángja gyönyörűen
beragyogja a
szent családot.

MÜLLER KATI rajza

Kvak és a házi macska

Itt a
Macska-Mikulás!

Nektek is ő a házi kedvencetek? A macska, cica, cirmos, kandúr (ha fiú) nemcsak Charles Perrault híres meséjének, a Csizmás kandúrnak a hőse, hanem még sok-sok történetnek, versnek, filmnek.

Tiszta és elegáns, pedig a padlás, a pince legkoszosabb zugából érkezik, csendes és hízalgő, de reszket tőle egér és madár, naphosszat szundikál, de végigvadássza az éjszakát. Minél jobban ismered, annál biztosabb vagy, hogy lénye csupa titok.

De mit is tudunk a macskákról? Ahány, annyiféle: színesek, kicsik, nagyok, kopaszok és oroszlán-sörényűek (3. kép).

Kitűnő tornászok, mászók, kis réseken is átfúzik magukat, mindig talpra esnek, sőt néha aludni is nyakatekert pózban szoktak (2. kép). Szeretik a magányt, a meleg kuckókat, lehet az akár a szennyeskosár is (1. kép).

Már 10 000 éve az ember társául szegődtek. Egy 9 500 éves ciprusi sírban az emberi csontok mellett egy macska csontvázát is megtaláltak. Számos ősi vallás szerint a macskák védelmező lelkek, amelyek az emberek csendes társai, vezetői és szellemi óvói.

Egy keleti legenda szerint a macska az oroszlán tüszentéséből született.

Háziasítása Egyiptomban kezdődött kb. 4000 éve, itt találták meg első ábrázolásait is. Az ókori Egyiptomban a macskát szent állatként tisztelték, elpusztításáért halálbüntetés járt. Básztet, a macskaistenő a fáraók védelmezője volt. Az elpusztult macskákat bebalzsamozták, és meggyászolták.

Fontos szerepet játszott a macska a kínai, a viking kultúrában és legendákban is. A vikingek magukkal vitték hajóútjaikra is.

A buddhizmusban a macskalét a jók kiváltsága, és segít a mennyei paradicsomba lépéshez.

Kínában a macskát az ártó szellemek legyőzőjének tartották, aki érzékeny a Hold változásaira, és amikor figyel, látja a szellemeket. A fekete macska nem véletlenül kapott szerepet a mágiában, és lett a boszorkányok elmaradhatatlan társa.

Japánban viszont szerencsehozóként tisztelik. Egy legenda szerint egy hatalmas viharban li Naotaka, a gazdag szamuráj a tokiói Gótoku-dzsi templom mellett, egy fa alatt keresett menedéket. Arra lett figyelmes, hogy a pap macskája integet neki. Követni kezdte. Abban a pillanatban, ahogy kilépett a fa alól, a fába belecsapott a villám. Az életét megmentő macskát elnevezte Maneki-Nekónak, és szobrot állíttatott a tiszteletére. A Maneki-Nekó szobrok azóta is a szerencse és az üzleti siker jelképei Japánban, a boltok kedvelt ajándék- és emléktárgyai.

Azt mondják, hogy a macskának kilenc élete van, hisz rettentő zuhanásokat él túl karcolás nélkül. Több mint 80-féle hangjellel és testbeszéddel képes közlésekre: nyávog, dorombol, bújik, dörgölődzik, törleszkedik, dagaszt, fúj, morog, kurrog...

Ha nem is halál, de nálunk is büntetés jár a bántásukért, eldobásukért.

Remélem, ezentúl más szemmel néztek doromboló barátunkra. Vigyázzunk rá és minden védtelen állatra. Fogadjunk örökbe, ha elérvül: végtelen ragaszkodással hálálja meg a gondoskodást.

Boldog Karácsonyt és új évet, sok ajándékot és csodálatos pillanatokat kívánok nektek! Ölelés! BRRREKKK!

Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA

Schwarzkopf Tamás,
Szatmárnémeti

Rajzoljatok
macskát, téli tájat,
a természet bármely
szépségét.

Balogh Miriam,
Bogdánd

Debreczeni Zsófia,
Bogdánd

Gál Krisztina,
Dés

Az élővilág atlétái

Az atlétika görög szó, az ókori görögöknél díjért folyó harcot jelentett, melynek során a harcosok erőnlétüket, gyorsaságukat, ügyességüket mérték össze. Ma több rokon sportág gyűjtőneve. Napjaink atlétái a sokféle futó-, gyalogló-, ugró- és dobószámokban sorra döntik meg a rekordokat. Az atlétika legnagyobb mesterei mégsem e nagyszerű sportolók, hanem bizonyos állat- és növényfajok.

Rövidtávú gyorsfutás

Földünk szárazföldi sebességbajnoka az afrikai szavannák **gepárdja**. Más nagymacskáktól eltérően nem lesből támad, és nem falkában vadászik: gyorsaságát használja zsákmánya elejtéséhez. Még a kiváló gyorsfutó impalának vagy gazellának sincs esélye vele szemben. A gepárd átlagsebessége 90–100 km/óra, rekordja 112 km/óra, míg a leggyorsabb futóbajnokok is ritkán lépik túl a 40 km/órás sebességhatárt.

Maratonfutás

Az állatok nem sportolnak. Egyikük az élelméért, másikuk az életéért fut, mégis, némelyikük kedvtelésből is szalad. Megfigyelték, hogy a háziállatként tartott hörcsögök, egerek és patkányok a futókereket akkor is használják, amikor nem egy szűk ketrecben, hanem szabadban vannak. A három faj közül az abszolút csúcstartó a **patkány**, mely a maratoni távnál (42 195 méter) többet, azaz 43 000 métert futott le a kerékben egy nap alatt.

Távugrás

Azt gondolnánk, hogy az emlősök körében a legkiválóbb távugrók a kenguruk. Pedig ebben az atlétikai versenyszámban az észak-amerikai **fehérfarkú szarvas** az abszolút csúcstartó. 15 méteres rekordjától a kenguruk 12 méteres ugrásai jócskán elmaradnak. Hát az emberek? A világ bajnok férfiak alig ugorják meg a 8, a nők pedig a 7 métert. Egyértelmű tehát, hogy e versenyszámban is az állatok győzedelmeskednének.

Magasugrás

Hasonló a helyzet a magasugrásban is: a női olimpikonok 2 m, a férfiak 2,5 m magasra tudnak ugrani. Nem így a rovarok! Melyikünk lenne képes saját magasságának az ötvenszeresét megugrani? Az ugrópókok igen. A bolhák pedig magasságuk 150-szeresére pattannak. De a szöcske is közel 1 méter magasra ugrik, ami emberi léptékre átszámolva egy 200 méter magas ugrásnak felelne meg!

Hosszútáv-gyaloglás

Az atlétikai versenyek gyaloglószámaiban a nők 20, a férfiak 20 és 50 kilométeres távokat tesznek meg. A gyaloglás valódi mesterei azonban a vándorló afrikai állatok, amelyek életösztönüktől vezérelve, nagy erőfeszítéssel, tántoríthatatlanul igyekeznek messzi céljuk, a jobb legelők felé. A világversenyeknél is nagyobb méretű „sporteseménynek” számít az ún. nagy afrikai állatvándorlás, melynek távja minden évben akár több száz kilométer is lehet.

Diszkoszvetés, súlylökés

Az atlétikai versenyek közül az egyetlen, melyben az ember nem maradna alul, a dobás volna. Az ember ugyanis minden más élőlénynél pontosabban és ügyesebben hajít. A diszkoszvetésben, súlylökésben egyes növények mégis dobogós helyezést érnének el. Az amazóniai esőerdőkben honos porzófa például a tökszerű termésében lévő érett, lapos magokat, mint diszkoszokat, robbanásszerű hang kíséretében, „önerőből” 14 méteres távolságra is elhajítja.

Kiskópé

A magyar növény- és állatnevekben gyakran szerepel előtagként a futó-, ugró-, gyalogszó. Gyűjts össze minél több ilyen nevet!

Szeptemberi nyertesünk Nagy Beatrix, Szilágykrasznáról.

A megkejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megkejtések.php

Havonta és
 év végén
 díjakat!
 sorsolunk ki

Én iskolám,

köszönöm most neked...

(Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba)

**„Ha élet zengi be az iskolát,
Az élet is derűs iskola lesz”...**

Ady Endre szavait továbbszöve büszkén valljuk: a nyárádszeredai Deák Farkas Általános Iskola 15 fős tanítói közössége azon munkálkodik, hogy minden nap derű és értelem zengje be a gyerekek életét.

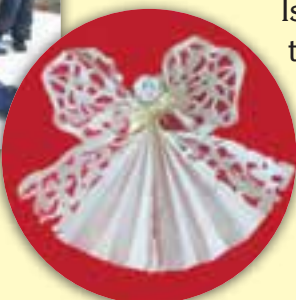
Nyárádszeredában az oktatás gyökerei az 1600-as évekre nyúlnak vissza. Névadónk, Deák Farkas 1848-as forradalmár volt. Intézményünk 2013-ban vette fel a nevét. Az iskola előtt álló szobrát, Bocskay Vincze szobrászművész alkotását 2012-ben avatták fel. Itt és az andrásfalvi temetőkertben álló síremlékénél minden március 15-én ünnepi műsorral tisztelgünk.

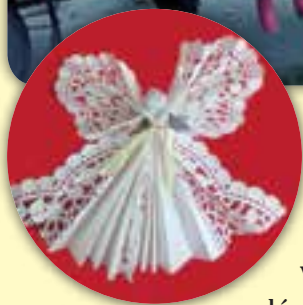
A Deák Farkas Általános Iskola nyolc egységében, Andrásfalván, Szentannán, Demeterfalván, Tompán, Szentlőrincen, Sárdon, Mosonban és Nyárádszeredában összesen közel 900 diák tanul, közülük több mint 200 az alsó tagozaton.

Őrizzük és ápoljuk hagyományainkat.

Bár több épületben működünk, az iskolán kívüli tevékenységekből együtt vállalunk részt versenyzőként és szervezőként egyaránt. Őszi ünnepeink a Népmese Napja, a szüreti bál, az Őszi Forгатag. A Mikulás-varást egy-egy kis műsorral fűszerezzük. Februárban a felolvasó maraton, majd az elemi osztályok karneválja jelent élményt. Ezt a harmadikosok szervezik meg közel 400 szülő és gyermek mulattatására.

Iskolánk az évek során számos körzeti, megyei, sőt országos versenynek volt házigazdája. A megyei Rege-mondó Verseny és a Kincseink

Népdal- és Néptánc Fesztivál mellett kétszeres országos első helyezettként iskolánk kétszer is vendégül láthatta a Kurutty Általános Műveltségi Vetélkedő nagy családját. Az országos döntő résztvevői megismerhették Nyárádszeredát és a Nyárádmente egy kis részét. Játshattak a Tündérvölgyben és sétálhattak Csipike tisztásán. Az egi könyvtár stafétajátékában is részt vettünk, két évig voltunk házigazdái a Meseszer programnak.

A gyermekkórus-mozgalomnak 60 éves múltja van Nyárádszeredában, szerepe meghatározó a gyermekek zenei nevelésében. A néptánc is fontos része életünknek.

Tanulóink érdeklődőek, széles látókörűek, aktívak, szívesen vesznek részt versenyeken, onnan szép eredményekkel térnek haza, és határon túlra is elvitték Nyárádszereda és a Deák Farkas Iskola hírét.

Összeállította a nyárádszeredai Deák Farkas Általános Iskola tanítói közössége

KÖSZABÓCSZA üzenetei

Az ünnepet mindenki szereti, várja, de csak az tud igazán örülni neki, aki munkával, áldozatvállalással készül rá.

Munka után Írjátok meg nekem a közmondás befejezését és azt is, ti hogyan várátok és ünnepeltétek az idei Karácsonyt.

Áldott Ünnepet kívánok nektek, és köszönök minden levelet, rajzot, fényképet, kézimunkát: **Kiss Adrienn**, Nyárádszereda; **Lázár Ádám**, Nyárádmagyarós; **Torjai Gréti**, Kibéd; **Boros Bence Bálint**, Csíkszentdomokos; **Kászoni Renáta Kinga**, Kocsis-Feri Benjámin, Balogh Hanna Jázmin, Csíkszereda; **Haraszi Helga**, Kozma Nikolett, Fogarasi Biborka, Végh Attila Norbert, Szilveszter Péter, Oroszlán Márk, Marosvásárhely; **László Anett**, Gyulakuta; **Máté Tilda**, Kend; **Gál Biborka**, Zabola; **Balogh Barbara**, Úszkai Kitti, Dobra; **Bartalis Netti**, Székelyudvarhely; **Vajda Ünige**, Finnország; **Kiss Szilvia Beatrice**, Diósád; **Calman Izabella Regina**, Érkeserű; **Dobos Kinga**, Csíkközmás; a **gyergyószentmiklósi** Fogarasy Mihály Iskola III. B, IV. A, IV. B; a **marosvásárhelyi** Bolyai Farkas Líceum IV., a Művészeti

Líceum III. B, a II. Rákóczi Ferenc Líceum IV., a **szatmárnémeti** A. Popp Művészeti Líceum III., a Bălcescu–Petőfi Iskola III. C, IV. C, a Kölcsey Ferenc Főgimnázium IV., a II. Rákóczi Ferenc Iskola III. B; a **székelyudvarhelyi** Tamási Áron Líceum IV. A; a **zilahi** M. Eminescu Iskola III.; a **csíkszeredai** Petőfi Sándor Iskola III. B, III. C, a Nagy István Művészeti Líceum IV. B, a József Attila Iskola IV. SbS; a **szászrégeni** P. Maior Líceum II. B; a **kézdivásárhelyi** Turóczi Mózes Iskola IV. B; a **négyfalusi** Zajzoni Rab István Líceum IV., a G. Moroiu Iskola IV.; a **nagyvárad** Szacsavay Imre Iskola IV. SbS; a **nagybányai** N. Iorga Iskola III. C osztálya; a **zabolai** III. B; az **esztelneki** IV.; a **csernátóni** IV.; a **bogdándi** II. és III.; a **mezősámsondi** III. B; a **marosszentgyörgyi** III. C, IV. C; az **aranyosgyéresi** III. C, IV. C; a **kibédi** IV.; a **dési** III. D; a **szilágycsehi** III. A; a **nyárádszeredai** III. B; a **körtvélyfái** IV.; a **kézdiszentkereszt** III.; a **borsi** IV.; a **szentegyházi** IV. B; a **szilágybagosi** IV.; a **korondi** IV. B; az **érkeserői** IV.; a **kendi** III., IV. osztály; **diósadi**, **krasznahorváti**, **magyarlapádi**, **székelyhodosi**, **fehéregyházi** olvasóink.

• Ahol ennyi angyalka van, nem lehet nehéz dolga a tanító néninek. **Jenei-Szenner Emőke-Szende Nagyernyéből** az angyalok, pásztorok és háromkirályok örömhírét, **Nagy Andrea Mezőpanitból** az angyali furulyaszót küldte el nekünk.

• Imádságunkban, énekeinkben ott volt mindenki, akit szeretünk, aki fontos. A didergő király című mesejelenettel melengettük fel szívünket Karácsony ünnepére. **Dragomirescu Viola** tanítványai Segesvárról

● Kedves Mikulás! **Simó Klára** és **Benedekfi Elza** tanító nénik növendékei a **székelykeresztúri Orbán Balázs Líceumban**, akár csak **Táslávan Melinda** tanító néni seprődi kisdíákjai nemcsak levelet írtak, hanem személyesen is „elbeszélgettek” a Mikulással.

● A **szatmárnémeti Hám János Római Katolikus Líceumban** **Renn Renáta** tanító néni osztálya mélyen megélt hittel és szorgos-vidám készülődéssel várja a Karácsonyt.

Barabás Blanka és **Bartha Orsolya Melinda** a **szászrégeni P. Maior Líceumból** **Hárs László** *Levél az erdőből* című versét illusztrálta

Olvass,
és küldj
rajzot róla!

Sportolj,

és küldj fényképet
magadról!

● **Baranyai Zsuzsa** tanító néni sportoló kisdíákjainak bemutatása hónapok óta zajlik, de még erre a lapszámra is maradtak hárman, akikre büszke a **szatmárnémeti 10-es Iskola**. **Kádas Dóra** ígéretes úszóbajnok, **Németh Dávid** csapattársaival együtt több kosárlabda kupa győztese. **Jeromos Ákos** is kupagyőztes kosárlabdázó, de emellett dzsúdózik, biciklizik, sízik, sőt az iskola néptáncscsoportjának is tagja.

December műhelyében

Kétszer örülhettek:
a tavaly, amikor ezeket a ragyogó
díszeket, üdvözléteket elkészítettétek,
s elküldtétek nekünk, és az idén,
amikor viszontlátjátok műveteket
a Napsugárban.
Áldott Karácsonyt, kis művészek,
ezermesterek!

Szilágyi Mária
osztálya a nagy-
várad Szacsavay
Imre Iskolából

Csiszér Anna
mezőpaniti negyedikesei

Czirmay Júlia
dési diákjai

Vékás Melinda
krasznai tanítványai

Kiss Apolka,
Kraszna

Finna Enikő
tordai osztálya

Gábor Lizetta osztálya
a marosvásárhelyi
T. Vladimirescu
Iskolából

Porkoláb Ildikó
sáromberki
osztálya

Szigeti Éva
zabolai kisdíákjai

György-Nagy Kinga,
György Éva, Fekete Tünde,
mezőcsávási tanítónők

Rothbächer Nóra,
Olthévíz

Bunău Irén
árpádi osztálya

Bartha Denise
tordaharasztsi
osztálya

Hám Ildikó tanítványai
a nagykárolyi
V. Lucaciu Iskolából

Székely Ágnes,
Székelyudvarhely

Kőrösi Mária
szalárdi diákjai

Grubanov Emília
és a szabadkai
EmArt Műhely
növendékei (Szerbia)

Koncz Tünde
tanítványai
a szatmárnémeti
M. Eliade Iskolából

Varga Katalin
esztelneki
kisdiákjai

Szigyártó Roland,
Zabola

Sándor Piroska
diákjai a gergyó-
szentmiklósi
Fogarasy Mihály
Iskolából

Irkafirka

Karácsony ünnepén
mindenki fát díszít.
Karácsony ünnepén
az angyal megérkezik.
Megérkezett hozzánk,
fa alatt sok ajándék,
elmondunk egy imát
Jézuskáért, Máriaért.
Szabó Rita, Esztelnek

Györkovács Viktória,
Kézdiszentkereszt

Török Fruzsina,
Marosvásárhely

Karácsony éjjelén
templomba mentünk,
még egy örömmel
gazdagabbak lettünk.
Segítsen az Isten
erőben, egészségben,
éljünk boldogan,
békességben.
László Johanna,
Esztelnek

December 6-án
minden gyerek
az ablakban áll.
Nem várják a tanítást,
hanem inkább a Mikulást.
Az egyik kislány azt kéri,
hogy hozzon virágot néki.
Üres volt már a puttony,
s amint a Mikulás ment az úton,
észrevett valamit,
ami pirosan virít.
Nem volt az más, mint egy rózsa,
s rögtön kivirult az arca.
Örült is a kislány,
mikor meglátta az ajándékát.
S a Mikulás is emlegette
a rózsát, mert nem látott még
ilyen csodát.

Csíki Sára,
Csíkszentdomokos

Kiss Zselyke,
Sepsiszentgyörgy

Benedek Dorka,
Zabola

Sándor Piroska
diákjainak versei,
Gyergyószentmiklós,
Fogarasy Mihály Iskola:

Az angyalka várva várja,
Mikor jön el

Karácsony órája.
S mire éjfél üt az óra,
Benyit a te otthonodba.
Látja azt a csodás rendet,
Benne a szép, tiszta lelket.
Tárja szárnyát jó magasra,
S ott-terem a karácsonyfa.
Horváth Báborka

Karácsonykor jön az angyal,
Megtölti a dobozt
minden jóval.

Karácsonynak a lényege,
Kis Jézuska születése.
Szívünk szeretettel megtelik,
Az angyalok jóslata betelik.
Csergő József Hunor

Mindenki sűrög-forog,
Az üstben káposzta rotyog.
Mézeskalács hintázik
a faágon,
Mert itt van már a Karácsony.
Mákoskalács, dióskalács,
mindenféle finomság,
a fenyő alatt ajándékok,
kisautó, nagykabát.

Barabás Orsolya

Jánosi Szerén tanítónő
osztálya küldte
a marosvásárhelyi
Bolyai Farkas Líceumból:

Ha angyal lennék,
aranycipőt húznék.
Ha angyal lennék,
aranytollal írnék.
Ha angyal lennék,
csillagok között repülnék!
Ha angyal lennék,
szép verseket írnék.
Ha angyal lennék,
mindenkit boldoggá tennék!
Máté Anna

Jézus születésekor
Templomba megyünk.
Sok ajándékot kapunk,
De az egészben a legjobb,
Hogy együtt vagyunk.
Ajándékot bontogatunk,
Csillagszórót gyűjtogatunk.
Énekelünk, táncolunk,
Nagyon boldogok vagyunk.
Isten adjon békességet,
Szeretetet minden házba.
Azt kívánom mindenkinek,
Teljesüljön minden vágya.
Péter Petra

Karácsonykor másképp
szeretjük egymást,
Karácsonykor
angyalok sétálnak,
Karácsonykor
mézes süti van nálad,
mézes süti van nálam.
Karácsonykor
díszítve van a ház,
díszítve van a fánk.

Tar Blanka

Derzsi Balázs,
Székelyudvarhely

Gál Bíborka,
Zabola

Jakus Henrietta,
Méntelek,
Magyarország

Țîrbe Dominik,
Krasznahorvát

Itt a tél, újra jött
Nálunk és a világon.
Karácsony, Betlehem,
Jézus születése,
A gyerekek vigadoznak,
Szomorúság, búslakodás
Gyorsan fuss el innen.
Ivácson Nikoletta,
Gyergyóremete

Mi lenne, ha minden nap
egy-egy gyertya gyúlna?
Hogy gyönyörű fénye
ragyogjon az égre,
S végre mindenki szívébe
szálljon be a béke.
És ha valami baj volna,
mindenki szülessen újra.
Vita Viktória, Disznajó

Mikulás éjjelén
világít a sok-sok ház,
minden gyerek várja
a kedves Mikulást.
Mikulás jött gyorsan,
nini, ott van!
Most mászik be a kéményen,
nagyot kacag jókedvében.
Elekes Péter,
Zetelaka

E lapszám
támogatói:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

BETHLEN GÁBOR
ALAP

RMDSZ
COMMUNITAS
ALAPITVÁNY

Címlap:
KESZEG ÁGNES

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő, nyomdai előkészítés: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.
E-mail: naps.sziv@napsugar.ro. www.napsugar.ro. Telefon/Fax: 0264/418001
A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: Cont IBAN: O45RNCB0106026602080001
B.C.R., CLUJ vagy RO70BTRL01301202P90961XX S.C. NAPSUGÁR- EDITURA S.R.L.
CUI: 210622. Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

A NAGY HÓDÍTÁS

Egy hegymászó naplója

4. rész

Írta: Darabont Eduárd • Rajzolta: Jánosi Andrea • A szöveget gondozta: László Noémi

Bizony megérkeztem az Ama Dablam alaptáborába, de ne szaladjunk előre, hiszen addig még hat kemény nap áll előttünk. Egynapi gyaloglás után Namche Bazaarban, a serpák 3440 méteres magasságban fekvő fővárosában álltam meg, ahol meleg zuhany, fűtött szoba, sőt még wifi is volt. A városkában gyakoriak a vásárok, ünnepek, szertartások.

Két üdvözlőlapot küldtem haza, egyet a szüleimnek, egyet a gyerekeknek meg a feleségemnek.

A szüleimé három hónap múlva megérkezett, a másikat még mindig várjuk.

Következett a Khumbu lassan, de biztosan emelkedő völgye, gyönyörű víz-esésekkel, óriási függőhidakkal. Kezdetben elég zord volt az idő, azután a felhők mögül lassan előbújtak a lélegzetelállító himalájai hegyek.

Felfelé haladva egyre ritkábbak a települések, az emberek is mások, alacsonyabb növésűek, sötétebb bőrűek, mongolos vonásokkal, és nagyon kedvesek. A gyerekek elképesztőek. Otthonosan forgolódnak a turisták körül, angolul csacsognak. A hideg dacára papucsban szaladgálnak. Egyforma, tiszta egyenruhában járnak iskolába.

3867 méteres magasságban elértem Tengboche települést. Itt található Nepál egyik legősibb buddhista kolostora, ahol évente kétszer a nagy Mani Rimdu ünnepet tartják, és rituális táncokkal űzik el a gonosz szellemeket. Egy idős szerzetestől áldást kaptam további utamhoz.

Jégcsákány

Vágjátok ki a bélyeget, és ragasszátok nevetek mellé az osztály közös gyűjtőlapjára.

Ára 4 lej

KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR ANYANYELVI VETÉLKEDŐ

1. HEGYHASADÁS – SZÓSZAKADÁS

Szent László imájára megnyílt a hegy a magyarok és az őket üldöző kunok között. Így keletkezett a Tordai-hasadék.

• Ti is csodát tehetek: új értelmet adhattok az alábbi szavaknak, ha kettőbe választjátok őket.

háromfelé _____
továbbáll _____
mihaszna _____
földönfutó _____
jóvátette _____

• Keressétek meg, melyik mondatba illik az egybeírt és melyikbe a különírt alak.

A vonat _____ érkezik.

Az almát _____ vágjuk.

Veszi a sátorfáját, és _____.

A hűtőben _____ a zöldség.

_____ van a háznak, ha nincs lakója?

A lusta, _____ ember előbb-utóbb _____ lesz.

El ne taposd a _____ hangyát.

Tévedett, de minden hibáját _____.

Szent Margit példája a körülötte élőket is _____.

2. LOVAGVILÁG

Írjátok be az üres vonalakra a hiányzó kifejezéseket. A ló (lov-) tőnek mindenik megfejtésben benne kell lennie.

ló lov-
lőháton megy (ige): _____
aki lőháton megy (főnév): _____
a ló gondozója: _____
hely, ahol a lovaglást tanulják, gyakorolják: _____
páncélos vitéz a középkorban: _____
udvarias, becsületes viselkedés: _____
motorerő mértékegysége: _____
hátról megkötött, hosszú haj: _____
lóval hadba vonuló székely nemes: _____
karddal lovaggá avat: _____
becsap, rászed: _____
nem adná semmi pénzért: _____

Szólj, szám!

1. Karácsonyra ajándékot kapunk, adunk. Ez a szó az ajánl tőből származik, akár csak az ajánlat, ajánlás, ajánlott, ajánlkozik szavaink. Írjátok egy-egy mondatot mind a hat kiemelt szóval.

2. Mit jelent a közmondás? Ajándék lónak ne nézd a fogát.

3. Miért épp a fogát nézik a lónak a vásárban?

Írjátok le egy-egy rövid mondatban, mit kell megnéznetek, ha kenyeret, ha könyvet, ha játékot, ha számítógépet akartok vásárolni?

Így: Ha kenyeret veszek, megnézem, hogy

Szeptemberi nyertesünk a nagyváradi D. Cantemir Iskola III. E osztálya.

A megfejtéseket honlapunkon közöljük: www.napsugar.ro/megfejtések.php

Havonta és
év végén
díjakat!
sorsolunk ki

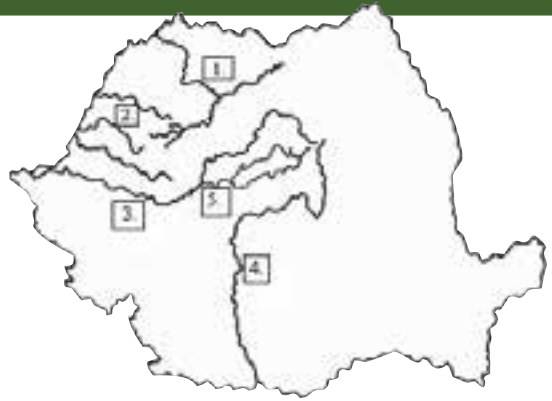

KURUTTY ÁLTALÁNOS MŰVELTSÉGI VETÉLKEDŐ

Folyók, vizek világa

1. Írjátok be a térképen megszámozott folyók nevét!

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

2. Hogyan előzhető meg az árvizek pusztítása? Színezzétek ki a megfelelő jeleket!

☐ erdőirtás	☐ medertakarítás	☐ vízierőmű-építés
☐ erdőtelepítés	☐ halastó létesítése	☐ szeméttároló
☐ védőgátépítés	☐ jégtömbrobbantás	☐ kialakítása
☐ víztároló létesítése	☐ folyószabályozás	

3. Plakátkészítés

Keress három barátot osztálytársaid közül! Készítsetek egy plakátot, amellyel felhívjátok helységetek lakóinak figyelmét arra, hogy a folyóvizek **szennyezettsége** mennyire veszélyezteti az élővilágot! Beszéljétek meg, tervezzétek, osszátok meg a munkát!

Négy rajzlapon kell dolgoznotok, mindenki külön-külön a terv szerint. Miután egyenként befejeztétek a munkát, illesszétek össze a lapokat ragasztószalaggal, s ha jó csapat vagytok, egy egyszerű plakátot sikerül létrehoznotok.

BRENYÓ MIHÁLY ORSZÁGOS PONTSZERZŐ MATEMATIKAVERSENY

1. feladat

Rajzold le azokat a dominókat, amelyeknek a két felén lévő pöttyök számával az összeadás vagy a kivonás vagy a szorzás vagy az osztás műveletét elvégezve, eredményül 6-ot kapsz!

2. feladat

Azonos számjegyekkel – legfeljebb 7 darabbal – állítsd elő a 13-at! Használhatsz műveleti jeleket, alkothatsz többjegyű számokat, de zárójelet ne használj!

3. feladat

Folytasd a sorozatot három taggal! Fogalmazd meg a talált szabályt is!
10; 11; 13; 17; 25; ...

4. feladat

A KOLOZSVÁR szó betűit azonos méretű téglalapokra írjuk (a Z és az S külön lapra kerül). A 9 lapból néhányat egymás mellé téve értelmes magyar szavakat kapsz. Legalább 5 lapot felhasználva alkoss szavakat, és azokat írd le!

5. feladat

Számháromszöget készítünk így:

					1				
				1		1			
			1		2		1		
		1		3		3		1	
	1		4		6		4		1
1		5		10		10		5	1

Írd le a számháromszöget, és folytasd két sorral!
Írd le a szabályt!

BARANGOLÁS EURÓPÁBAN

Eszem-iszom

Kószabószával barangolva bizony hamar megéhezhetek. Nézzetek utána, mit esznek szívesen Európa különböző országaiban, majd egészítsétek ki a

hiányos mondatokat! A tájékozódásban segítenek az országzászlók. Jó étvágyat!

A franciák: _____

_____ -ban járva ki ne kóstolná meg a mindenki által kedvelt pizzát, spagettit, utána pedig a krémes tiramisut vagy a híres _____ fagylatot.

_____ jellegzetes ételei a _____

A _____ -ba látogatók szívesen kóstolják meg a _____

_____ ország híres eseménye a müncheni Oktoberfest, amikor mindig _____ -rel teli a krigli (söröskorsó). Ez bizony jól illik a frankfurti kolbászhoz.

A spanyolok paellája nem más, mint _____

Ha a _____ országi Zakopane üdülőtelepen jársz, mindenképp kóstold meg a híres füstölt sajtfontatot.

_____ -ban nemcsak finom, de egészséges ételekkel örvendeztethetitek meg a pocakotok: _____

Ha már jóllaktatok, jöhet a finom desszert: a híres _____ Sacher-torta. Salzburg városában ne feledjétek el megkóstolni a Mozart-csokigolyót!

Végezetül pedig mi más jöhetne, mint a méltán híres édesség: a _____ csoki.

MESÉK SZÁRNYÁN MESEVETÉLKEDŐ

Olvasd el a Napsugar honlapján **Bajor Andor** *A tücsök ajándéka* című meséjét: www.napsugar.ro/napsugar_melleklet.php

1. Alakítsd át a betűket az ábécében az előtte állóra! Olvasd össze a kapott szavak utolsó betűjét! Mi az?

TY Ű D Ő L = _____

I Á NY H Á = _____

L Á Q Ű SZ = _____

- A. hangyák lakhelye
- B. méhek lakhelye
- C. kakasok lakhelye
- D. tücsök lakhelye

2. Húzd ki az oda nem illőt! Add össze a megmaradt szavak pontértékeit!

- A. Hova járt a tücsök?
- B. Kik voltak az osztálytársai?
- C. Mit csináltak a hangyák az iskolában?
- D. Milyen jegyet kaptak a hangyák hegedülésből?
- E. Hova hívták zenélni a tücsköt?

	1 pont	2 pont	3 pont
A	zeneóvodába	zeneiskolába	zenebölcsődébe
B	szöcskék	hangyák	egerek
C	sürgölödtek	sündörögtek	forgolódtak
D	négyest	ötöst	tízest
E	bálba	keresztelőbe	lakodalomba

FÜRKÉSZ HELYESÍRÁSI ÉS NYELVHELYESSÉGI VERSENY

1. Segíts Fürkész Petinek átalakítani a szavakat a minta szerint!

pl. potyog – pottyán

kopog – _____

zörög – _____

pufog – _____

lebeg – _____

recseg – _____

bugyog – _____

2. Fürkész Peti kíváncsi, hogy tudod-e, mi a különbség a két oszlop szavai között?

Foglald mondatba őket, s rögtön megtudod!

fűzet _____

fűzet _____

zug _____

zúg _____

szüret _____

szüret _____

3. Fejtsd meg a betűrejtvényt!

ÖCSd

Megfejtés: _____

Mit gondol...

a cica? A legtréfásabb ötleteket közöljük.

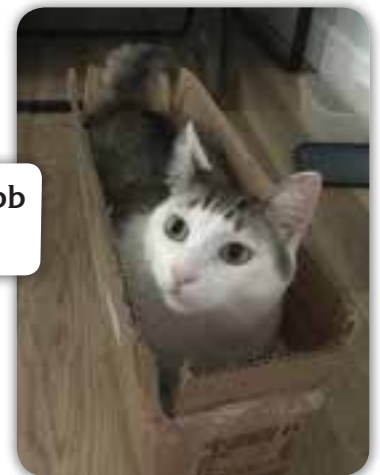

Mit gondolnak a hangyák?

A szeptemberi képünkhöz érkezett ötletekből:

- Szabad egy keringőre, hölgyem? – Jaj, kissé már szédülök!
- Milyen hajlékony vagy!
- Tangó, ollé! De ha leejtesz, nem lesz romantikus.
- Vigyázz, rá ne lépj a lábamra! – Melyikre?
- Szállj le a hátamról, 200 kilós vagy!
- Miért cipelteted magad? – Ha én lennék az erősebb, én vinnélek téged.
- Elegem van a potyautasokból.

- Máskor használj ejtőernyőt a leszálláshoz.
- Ha bántasz, megcsíplek.
- Zuhanok, ments meg, komám!
- Ha nem kaplak el, leestél volna a szikláról.
- Gyere, súgok egy viccet.
- Kotródj az én területemről! – Már repülök is.
- Nem akarok mosakodni, nem vagyok moszatos, anya. – De igen, nézd csak meg magad a víz tükrében.
- Látod a Göncöl-szekeret, pajti?

Jakab Barbara, Miklós Andrea, Szegedi Anita, Ivó; Lőrincz-Szász Tamás, Székelyhodos;
Szabó Szilárd, Szövérfi Réka, Seprőd; Balogh Zsófia, Marosvásárhely;
a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium III.;
a marosvásárhelyi L. Rebreanu Iskola III. D; a zilahi M. Eminescu Iskola III. D osztálya